

РЕШЕНИЕ

№ 201

гр. София , 05.04.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 3-ТИ ТЪРГОВСКИ в публично заседание
на единадесети декември, през две хиляди и двадесета година в следния
състав:

Председател:	Теодора Кръстева
Членове:	Ивайло Младенов Светлин Михайлов

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Ивайло Младенов Въззивно търговско дело №
20201001002412 по описа за 2020 година

Производството е по чл. 258 и следващите от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ ЕООД срещу решение № 4712 от 04.08.2020 г. по гр.д. № 17171/2018 г. на Софийския градски съд, I г.о., 22 състав, с което е отхвърлен предявеният от жалбоподателя срещу Държавата, представлявана от министъра на финансите, иск с правно основание чл. 7 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 49 от ЗЗД и чл. 45 от ЗЗД за сумата от 199 168,64 лева, ведно със законната лихва върху нея от 21.12.2018 г. до окончателното изплащане, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди от удържана 20 %-на такса по чл. 35а., ал. 2 от ЗЕВИ в периода 1.01.2014 г. – 30.06.2014 г., настъпили вследствие нормата на на § 6, т. 2 и т. 3 от заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на РБ за 2014 г., с които се създават чл. 35а. ал.1, 2 и 3, чл. 35б. ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35в. ал. 1, 2 и 3 и чл. 73 ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за възобновяемите енергийни източници, които са обявени за противоконституционни с Решение № 13 от 31.07.2014 г. по конституционно дело № 1/2014 г. КС.

В жалбата са инвокирани оплаквания за неправилност на решението като постановено в нарушение на материалния закон и съдопроизводствените правила, както и поради неговата необоснованост. Жалбоподателят счита, че следва да бъде ангажирана отговорността на Държавата на основание чл. 7 от КРБ, на плоскостта на гаранционно-обезпечителната отговорност по чл. 49 от ЗЗД. Изложено е, че отговорността на Държавата произтича от това, че на основание обявените за противоконституционни разпоредби на чл. 35а, ал. 1, 2, и 3, чл. 35 б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от ЗЕВИ, през периода от 01.01.2014 г. до 10.08.2014 г. от цената електрическата енергия, произведена от „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ ЕООД, е удържана такса от 20 % в общ размер на 199 168,64 лв., която е внесена в държавния бюджет, чрез превеждането ѝ, на основание чл. 35б от ЗЕВИ от крайния снабдител „ЕОН България Продажби“ АД по сметка на Комисията за енергийно и водно регулиране, от която сумата е прехвърлена в държавния бюджет, при спазване на указание ДДС № 12 от 4.12.2014 г. и № БНБ -136380 от 4.12.2014 г., издадено съвместно от Министерство на финансите и Българска народна банка. Поддържа се, че Народното събрание извършва самостоятелна преценка за необходимостта от уреждане на правните последици от обявените за противоконституционни норми, съобразно чл. 22, ал. 4 от ЗКС. Посочено е, че доколкото липсва законов механизъм законодателният орган да бъде задължен да възстанови вредите от прилагането на обявения за противоконституционен закон, единственият способ за това е ангажиране отговорността на държавата по общия исков ред. Наведен е довод, че противоконституционността на разпоредбите на чл. 35а, ал. 1, 2, и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от ЗЕВИ, подробно обоснована в мотивите на Решение № 13 от 31.07.2014 г. по конституционно дело № 1/2014 г. е съществувала както към момента на приемането им, така и през периода, когато същите са представлявали част от действащото право. Наведен е довод, че разбирането за липсата на противоправност и съответно на възможност за обезщетяване на вредите, претърпени в резултат на прилагането на противоконституционните разпоредби, през периода от приемането им до влизане в сила на решението на Конституционния съд, основано на действието на последното заанапред, би обезсмислило възможността на засегнатите от тях субекти да получат защита на накърнените си права. Посочено е, че вредата под формата на пропусната

полза се изразява в пропуск на въззивника да реализира печалба от продажбата на произведената от него през процесния период електрическа енергия в пълен размер, и е съизмерима с удържаните от цената на изкупената електрическа енергия такси, възлизащи общо на 199 168,64 лв. Въззивникът счита, че е налице причинна връзка както между понесените от него вреди и противоконституционните норми, въз основа на които са удържани таксите от цената на електрическата енергия през периода от 1.01.2014 г. до 30.06.2014 г., така и между тях и бездействието на Народното събрание да уреди последиците от тяхната противоконституционност, съобразно чл. 22, ал. 4 от Закона за Конституционния съд. Моли съда, да отмени изцяло обжалваното решение и да постанови друго, с което да уважи иска като основателен. Претендира присъждане на разноските, направени пред двете инстанции.

Въззиваемата страна оспорва въззивната жалба.

В писмения отговор, депозиран по реда на чл. 263, ал. 1 от ГПК, се поддържа, че първоинстанционното решение е правилно. Изложено е, че отношенията между Народното събрание и останалите гражданскоправни субекти, които възникват въз основа на осъществяваната от него публична нормотворческа дейност не са частни гражданскоправни или административноправни правоотношения, нито подлежат на съдебен контрол, като единственият орган, на който са делегирани правомощия да се произнася относно съответствието на актовете на Народното събрание с Конституцията и да ги обявява за противоконституционни е Конституционният съд. Изложено е също, че действащото законодателство не предвижда възможност за ангажиране на отговорността на държавата за осъществяваната от Народното събрание, респ. от народните представители законодателна дейност както в изчерпателно изброените хипотези в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, така и въз основа на общия деликтен състав по чл. 45 и чл. 49 от ЗЗД, във връзка с чл. 7 от Конституцията. Възразява срещу претенцията за присъждане на обезщетение в размер на събраните такси, т.к. противоречи на уреденото в нормата на чл. 151, ал. 2, изр. трето от Конституцията, действие занапред на решението по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията. Оспорено е твърдението на въззивника, че

разпоредбата на чл. 35а от ЗЕВИ, с която е установена процесната такса, е противоречала на Конституцията от момента на приемането ѝ, както и относно наличието на обективно противоправно поведение, изразяващо се в съвкупност от незаконни действия и бездействия на законодателния орган, по смисъла на чл. 7 от КРБ. Посочено е, че след като съгласно основния закон, нормативният акт се прилага през периода от влизането му в сила до обявяването му за противоконституционен, не може да се приеме, че същият е приет противоправно, а оттам- че с него е осъществено непозволено увреждане. Оспорена е противоправността на бездействието на законодателния орган да уреди правните последици от обявената противоконституционност на процесните норми, с довода че Конституцията не съдържа разпоредба, която да задължава Народното събрание да уреди в определен срок правните последици от обявената противоконституционност на закона с изричен нормативен акт. Поддържа се, че правните последици, произтичащи от решението на Конституционния съд от 31.07.2014 г. се свеждат до отпадане на задължението за заплащане на таксата по чл. 35а от ЗЕВИ от датата на влизането му в сила, което не създава празнота в нормативната уредба, предполагаща преуреждане на отношенията с допълнителен акт, по смисъла на чл. 22, ал. 4 от ЗКС. В подкрепа на горните доводи е цитирано Решение на Конституционния съд № 3/28.04.2020 г. по к.д. № 5/2019 г. Направено е искане за потвърждаване на обжалваното решение и за присъждане на разноските, направени по водене на делото пред въззивната инстанция.

Съдът, като прецени доводите и възраженията на страните, във връзка с доказателствата по делото, съобразно чл. 235 от ГПК, във връзка с чл. 273 от ГПК, приема следното :

Въззивната жалба е подадена в процесуално- преклузивния срок по чл. 259, ал. 1 от ГПК, срещу валиден и допустим съдебен акт и от надлежно легитимирана страна с правен интерес от обжалването, поради което е процесуално допустима.

Безспорно е между страните по делото, а това се установява и от събраните доказателства, че „Уиндрафт Симонсфелд БГ“ ЕООД е собственик на Вятърна електроцентрала „****“, находяща се в с. **, община

***, област Добрич и по силата на разрешение за ползване № СТ-05-1003/26.08.2009 г. има качеството на производител на електрическа енергия от възобновяем източник – вятър. С Договор № 101/31.08.2009 г. „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ ЕООД се е задължило да доставя и продава произведената активна електрическа енергия, отговаряща на показателите за качество, регламентирани в стандарт БДС EN 61400-21:2004, в съответствие с изискванията на действащото законодателство, а купувачът изкупува в сроковете и при условията, описани в договора по определена от ДКЕВР преференциална цена цялото количество произведена и доставена от производителя активна електрическа енергия от възобновяеми електрически източници, за което има издаден сертификат за произход. Като писмени доказателства по делото са представени следните фактури, издадени от „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ ЕООД за заплащане на цената на продадената електрическа енергия през периода от м.01.2014 г. до м.06.2014 г., а именно: 0000000095/31.01.2014 г.; 0000000096/28.02.2014 г.; 0000000098/31.03.2014 г.; 0000000100/30.04.2014 г.; 0000000101/21.05.2014 г.; 0000000001/31.05.2014 г. и 0000000002/30.06.2014 г., както и протоколи на електроразпределителното предприятие, установяващи действително произведеното и отдадено количество електрическа енергия от ВтеЦ *** – 2, собственост на „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ ЕООД.

От изслушаното и прието по делото заключение на съдебно-счетоводната експертиза е установено, че от цената на електрическата енергия, произведена през периода м. 01.2014 г. - 30.06.2014 г. от „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ ЕООД съгласно споменатите фактури, е удържана такса от 20 % по чл. 35а от ЗЕВИ върху приходите, в размер на 199 168,64 лева. На 15.04.2014г. „Енерго–Про Продажби“ ЕАД е извършило плащане към ДКЕВР, включващо удържаните такси за първото тримесечие в общ размер на 111 060,22 лева. На 15. 07. 2014 г. „Енерго – Про Продажби“ ЕАД е извършило плащане към ДКЕВР, включващо удържаните такси за второто тримесечие в общ размер на 88 108,42 лева. На същите дати в КЕВР са получени плащанията.

При горните данни, настоящият въззивен състав намира следното
:

С § 6, т. 2 от заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2014 г. в глава четвърта на Закона за енергията от възобновяеми източници е създаден нов раздел V с членове 35а - 35в. В чл. 35а, ал. 1 е предвидено, че за производството на електрическа енергия от вятърна и слънчева енергия се събира такса, определена в ал. 2, в размер на 20 % от преференциалната цена по чл. 31, ал. 1 без данъка върху добавената стойност, съобразно количеството на електрическата енергия, изкупена от обществения доставчик и от крайните снабдители по чл. 31, ал. 5. Според ал. 3 на чл. 31, задължени за заплащане на таксата лица са производителите на електрическа енергия от вятърна и слънчева енергия. Според чл. 35б, ал. 1 от ЗЕВИ, таксата по чл. 35а се удържа и внася от обществения доставчик, съответно от крайния снабдител, като лицата, задължени да я удържат и внасят, подават тримесечна справка по образец, утвърден от КЕВР за дължимата такса за съответния период (ал. 2) в срок до 15-то число на месеца, следващ тримесечието, за което се отнася (ал. 3), а дължимата такса *се внася в държавния бюджет* в срока на подаване на справката по ал. 3.

С решение № 13 от 31 юли 2014 г. по конституционно дело № 1 от 2014 г. (обн. ДВ. бр. 65 от 6.08.2014 г.) са обявени за **противоконституционни** точки 2 и 3 от § 6 от заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет за 2014 г. (ДВ, бр. 109 от 2013 г.), с които са създадени **чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3 и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от ЗЕВИ.**

Съгласно чл. 7 от КРБ държавата отговаря за вредите, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи, каквото е Народното събрание и длъжностни лица. Приемането на противоконституционен закон е противоправно и приложението му неизбежно причинява вреди на правните субекти – както на самата държава, така и на гражданите и юридическите лица, които са в равна степен подчинени на закона до привеждането му в съответствие с Конституцията. Законът за Конституционния съд в чл. 22, ал. 4 е съгласуван с установеното в чл. 152, ал. 2 на Конституцията действие занапред на решенията на съда. Той вменява в задължение на органа, издал противоконституционния акт да уреди възникналите последици от

действието на обявения за противоконституционен закон, за да възстанови по нарушения конституционен ред. В случая е налице бездействие от страна на Народното събрание за уреждане правните последици от прилагането на закона в обявената му за противоконституционна част. С приемането на противоконституционния закон е нарушен конституционният ред, а бездействието на органа, приел акта да уреди последиците от неговата противоконституционност ангажира отговорността на Държавата за обезвреда.

По делото е установено, че през исковия период м. 01 - м. 06.2014 г. върху цената на произведената от „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ЕООД и изкупена от “Енерго-Про Продажби”АД, електроразпределителното дружество е начислило дължимата такса по чл. 35а от ЗЕВИ в размер на 199 168,64 лева и е превеждало дължимите суми по сметката на регулаторния орган - КЕВР, откъдето те са преведени по сметка на централния републикански бюджет, съгласно издадената инструкция на Министерството на финансите и Българската народна банка. С решение № 13 от 31 юли 2014 г. по конституционно дело № 1 от 2014 г. (обн. ДВ. бр. 65 от 6.08.2014 г.) са обявени за **противоконституционни** точки 2 и 3 от § 6 от заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет за 2014 г. (ДВ, бр. 109 от 2013 г.), с които са създадени **чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3 и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4** от ЗЕВИ.

При горните данни, съдът намира следното :

При преценка на основателността на предявените искове следва на първо място да се отговори на въпроса за правните последици на решение № 13/31.07.2014 г. по конст. дело № 1/2014 г. на Конституционния съд, с което процесните законови разпоредби са обявени за противоконституционни. В мотивите на **Решение № 3/28.04.2020 г. по к.т. № 5/2019 г. на Конституционния съд** е разяснено, че по принцип решението на КС, обявяващо за противоконституционен закон, действа *занапред* (*ex nunc*), а правният ефект на решението е в неприлагане закона от деня на влизане в сила на РКС, от който момент насетне той преставя да действа и да регулира обществени отношения, предмет на неговата уредба (чл. 151, ал. 2, изр. 3 от КРБ). Абсолютното действие „*занапред*“ на решение за невалидност на

закона, предмет на контрол за конституционност, обаче е несъвместимо с върховенството на Конституцията, което конституционното правосъдие гарантира, и конституционният законодател допуска имплицитно изключения от правилото на чл. 151, ал. 2, изр. 3 от КРБ, като за тях **решението на Конституционния съд има обратно действие (ex tunc), а именно – спрямо заварени правоотношения и правоотношения, предмет на висящи съдебни производства**, както и при правоотношенията, които не са приключени към датата на влизане в сила на обезсилващото решение на Конституционния съд (заварени правоотношения). Въздействието на противоконституционния закон спрямо тях се преустановява изцяло, а регулативната му способност се отнема спрямо всеки един от елементите на правоотношението, вкл. и спрямо неговия правопораждащ юридически факт, т.е. действието на РКС е обратно. От разпоредбата на чл. 150, ал. 2 от КРБ се извлича и обратното действие на РКС спрямо правоотношенията, предмет на висящи съдебни производства, независимо дали правоотношенията са приключени или неприключени. По тези съображения въззивният съд намира за неправилни изводите на първата инстанция относно съществуването на противоконституционния закон в правната действителност до отмяната му от Народното събрание.

Настоящият съдебен състав счита, че приемането на противоконституционен закон има белезите на деликт, който ангажира гаранционно-обезпечителната отговорност на Държавата. При отговорността за непозволеното увреждане, като израз на общата забрана да не се вреди другиму (*neminem laedere*) правната връзка между увредения и делинквента и/или носителя на гаранционно-обезпечителната отговорност, а оттам и задължението за обезвреда, възниква с факта на осъществяване на противоправното действие или бездействие. В процесния случай отговорността на Държавата е възникнала през м. 01.2014 г. с първото плащане на начислената такса по чл. 35а от ЗЕВИ върху цената на произведената от ищеца електрическа енергия, т. к. към датата на влизане в сила на решение № 13 от 31 юли 2014 г. на КС, с което са обявени за **противоконституционни чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3 и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от ЗЕВИ**, правоотношението е било висящо и решението на КС е проявило своето действие. Горното е вследствие

от това, че противоконституционността на съответния закон не е резултат от самото решение на КС, а е била изначална – от самото му приемане. В постановените по реда на чл. 290 от ГПК решение № 71 от 06.04.2019 г. по гр. д. № 3804/2019 г., Г. К., IV г. о. на ВКС и решение № 249 от 15.01.2021 г. по гр. д. № 4069/2019 г., Г. К., IV г. о. на ВКС е прието, че приемането на противоконституционен закон притежава белезите на деликт, защото приемането му е противоправно деяние и приложението на противоконституционния закон неизбежно причинява вреди на правните субекти, както на самата държава, така и на гражданите и юридическите лица, които са в равна степен подчинени на закона до привеждането му в съответствие с КРБ. Изложени са съображения, че Държавата не може да поддържа качеството си на правова, ако не съществува ред за хармонизиране на законите с Конституцията и действителното осъществяване на правоотношенията в съответствие с нея, като възстановяването на правния ред може да бъде постигнато, чрез отмяната или прекратяването на приложението на противоконституционния закон. По тези съображения следва да се приеме, че Държавата отговаря по реда на чл. 49 за обезщетяване на вредите, причинени на правните субекти от противоконституционен закон. С удържането на исковата сума в размер на дължимата по приложимия закон такса имуществото на ищеца е намалено в причинна връзка с противоправно поведение на лица, за поведението на които държавата отговаря. По горните съображения, обжалваното решение следва да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което предявеният иск с правно основание чл. 49 във вр. чл. 45 от ЗЗД вр. с чл. 7 от КРБ да бъде уважен за сумата от 199 168,64 лев със законната лихва за забава до окончателното □ изплащане, а обжалваното решение да бъде отменено.

На основание чл. 78, ал. 1 от ГПК на жалбоподателя следва да бъдат присъдени разноските, направени по водене на делото пред двете инстанции, а именно – 3983,38 лева за заплатена държавна такса по въззивната жалба, както и 7966,75 лева за заплатена държавна такса по исковата молба, или общо сумата от 11950,13 лева. Неоснователно е възражението на въззиваемата страна по чл. 78, ал. 5 от ГПК за прекомерност на претендираното от жалбоподателя адвокатско възнаграждение- по 6600 лв. за осъществяване на процесуално представителство пред всяка инстанция или

общо 13 200. Минималният размер на адвокатското възнаграждение определен съобразно чл. 7, ал. 2, т. 5 от Наредба № 1/2004 г. на ВАДвС възлиза на 5513.37 лв. без ДДС, съответно- на 6616.04 лв. с ДДС. От това следва, че уговореното и действително заплатено от „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ЕООД адвокатско възнаграждение е в минималния размер по наредбата, под който е недопустимо да бъде намалявано.

Воден от изложените мотиви, Софийският апелативен съд, Търговско отделение, 3 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯВА решение № 4712 от 4.08.2020 г. по гр. д. № 17171/2018 г. на Софийския градски съд, I гражданско отделение, 22 състав, **И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА :**

ОСЪЖДА Държавата, представлявана от министъра на финансите, гр. София, ул. „Г. С. Раковски“ № 102, да заплати на „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ЕООД, с ЕИК 203068040, със седалище и адрес на управление в гр. София, ул. „Твърдишки проход“ № 23, ет. 3, ап. 10-11, чрез адв. Ю.С. от САК, **по иск с правно основание чл. 7 от Конституцията на Република България във връзка с чл. 49 и чл. 45 от ЗЗД сумата от 199 168,64 лева** (сто деветдесет и девет хиляди сто шестдесет и осем лева и 64 ст.), представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди от удържана такса от 20 % по чл. 35а, ал. 2 от ЗЕВИ през периода от 1.01.2014 г. до 30.06.2014 г., въз основа на § 6, т. 2 и т. 3 от заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2014 г., с които се създадени чл.35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35в, ал. 1, 2 и 3 и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за възобновяемите енергийни източници, обявени за противоконституционни с решение № 13 от 31.07.2014 г. по конституционно дело №1/2014 г. на Конституционния съд, **ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 21.12.2018 г. до окончателното ѝ изплащане.**

ОСЪЖДА, на основание чл. 78 от ГПК, Държавата, представлявана от министъра на финансите, със съдебен адрес: гр. София, ул. „Г.С. Раковски“

№ 102, да заплати на „Уиндкрафт Симонсфелд БГ“ЕООД, с ЕИК 203068040, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Твърдишки проход“ № 23, ет. 3, ап. 10-11, чрез адв. Ю.С. от САК, разноси по водене на делото пред двете инстанции, съответно от 11950,13 лева за заплатена държавна такса и депозит за експертиза, както и адвокатско възнаграждение в общ размер от 13 200 лв.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от съобщаването му на страните чрез връчване на препис от него, при наличие на предпоставките по чл. 280, ал. 1 и 2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____